

AKROPOLITANEC

ZA BOLJŠEGA ČLOVEKA IN BOLJŠI SVET

STOIKI ZA DANAŠNJI ČAS

DIGITALNA PANDEMIJA

SIMBOLIZEM MEČA

www.akropola.org

FILOZOFIJA

KULTURA

PROSTOVOLJSTVO

TEČAJ PRAKTIČNE FILOZOFIJE

STARA MODROST ZA SODOBNE ČASE

PRAKTIČNA
FILOZOFIJA

VIDNA IN
NEVIDNA
NARAVA
ČLOVEKA

DUHOVNOST
INDIJE

ETIKA
BUDIZMA

MISTIKA
TIBETA

MODROST
KITAJSKE

UMETNOST
ŽIVLJENJA V
DRUŽBI

PLATONOV
IDEALIZEM

ARISTOTEL

SREDA, 16. 2. 2022, OB 18:00

WOLFOVA 8, LJUBLJANA

TYRŠEVA 7, MARIBOR

INFORMACIJE IN PRIJAVE

AKROPOLITANEC

B E S E D A
U R E D N I K A

NOVA AKROPOLA | kulturno društvo

www.akropola.org

FEBRUAR 2022 | ŠT. 76

NASLOV

NOVA AKROPOLA | Ljubljana

Wolfova 8, 1000 Ljubljana

059 78 02 11

NOVA AKROPOLA | Maribor

Tyrševa 7, 2000 Maribor

040 709 955

ODPIRALNI ČAS:

PON–ČET 18h–22h

IZDAJATELJ

NOVA AKROPOLA SLOVENIJA

akropolitanec@akropola.org

UREDNIŠTVO

Glavni urednik: Stjepan Palajsa

Urednik: Andrej Praček

Grafično oblikovanje: Nija Androjna

Stremljenje k položaju in posledično k moči je običajna, a bolj instinktivna potreba. Z zasedanjem vplivnega mesta dobimo nekakšno zunanje potrdilo lastne vrednosti in na tem si lahko zgradimo vsečno sliko lastne identitete. Vpliven položaj daje posamezniku moč nad drugimi. Moč, ki ni le njegova, temveč gre predvsem za moč sistema, ki se v nekem trenutku preko njega zgolj pretaka. Tako morda daje vtis, da ta pripada posamezniku, četudi ne odraža nujno njegovega dejanskega stanja. Vendar zadošča za izris steroidne slike njegove lastne vrednosti.

Visok položaj nadalje daje možnost usmerjanja kolektivnih sredstev. Naravni razmislek nam pravi, da če posameznik na položaju razpolaga z močjo sistema, jo mora usmerjati v dobro tistih, ki so del tega sistema, oziroma za dobro sistema – naj bo to država, podjetje ali druga ustanova. S tem namenom mu je bil odgovoren položaj tudi zaupan. Vendar je v zgodbi povzpenjanja na vplivne položaje v igri še en instinkt, ki zna onemogočiti vzpostavitev naravnega reda. To je instinkt po posedovanju, ki lahko posameznika nagovarja k usmerjanju krmila sistema tako, da se moč skupnega začena stekati na dvorišče posameznika. Bolje rečeno na dvorišča skupine sodelavcev s skupnimi interesi, saj je le ekipno možno vzdrževati dvojno igro kolikor toliko prikrito. Navsezadnje je treba tudi v primeru nenaravnih tendenc vplivnežev poskrbeti za lep zunanji videz – za iluzijo, da se vse odvija v dobrobit družbe ...

V opazovanju mogočnih vladarjev, ki so si s pretkanimi manevri pridobili veliko premoženja in njihove trdovratne želje, da bi kljub temu še vedno obstali na vplivnem položaju, sem se začel spraševati, čemu ta gorečnost? Saj so si vendarle pridobili že toliko imetja, ki ga več generacij njihovih potomcev ne bo moglo porabiti tudi ob najbolj intenzivnem razsipavanju. A kljub temu se svojega stolčka oklepajo z vsemi štirimi. En od možnih zaključkov bi lahko bil, da je v teh primerih psihični instinkt po moči še naprej požrešen, tudi ko je bolj fizični instinkt po imetju že preobilno potešen.

Ko gre stremljenje po imetju predaleč in se prelevi v pohlep, to lahko posameznika zaslepi in čustveno otopi. Če nekdo namreč pridobi več, kot si zasluži, pomeni, da obstaja druga stran, ki ji je bilo vzeto nekaj od tega, kar ji po zaslugah pripada. Zato pohlep, ki se je razvil iz dotičnega instinkta, zapira srce, saj tak posameznik zagotovo ne razume bolečine, ki jo drugim nanaša. Potem se lahko vprašamo, ali bo človek na položaju, ki je brez sočutja, res v prvi vrsti skrbel za druge?

V TEJ ŠTEVILKI:

• FILOZOFIJA:
STARODAVNI STOIKI SO NAM
LAHKO V POMOČ TUDI DANES

5

• SOCIOLOGIJA:
DIGITALNA PANDEMIJA

8

• SIMBOLIZEM:
SIMBOLIZEM MEČA

12

• UMETNOST:
EDWARD BURNE-JONES

14

Na naslovnici:

Sir Edward Burne-Jones: Dnevi stvarjenja,
(5. dan), 1870–76.

Neobrzdani instinkt po moči pa sproži nenaravno psihično obsesijo, ki izvira iz lastnih kompleksov manjvrednosti – oziroma iz pomanjkanja naravnega samozaupanja in samospoštovanja. Kako naj bo nekdo z iluzorno hrbtenico (a dejansko brez nje) opora večje skupine ljudi?

Iz tega lahko zaključimo, da se mora človek, ki se razvija v zrelo družbeno bitje, naučiti bdeti nad prirojenimi instinkti. To velja za vse, na vseh družbenih nivojih, vendar toliko bolj za vplivneže. Kjer se namreč pretaka več moči, so posledice napačnih dejanj daljnosežnejše. Zato morajo biti strožje zahteve za tiste, ki prevzemajo bolj odgovorne družbene položaje. Višji položaj kliče po bolj stabilnih, kulturnih in inteligentnih osebah.

To so osebe, ki imajo svoje notranje zveri ukročene, kar pomeni, da jih te ne silijo k položaju. Le čemu bi si ti torej prizadevali za višji položaj? Pohlepni niso in zato hitro poskrbijo za to, kar potrebujejo. Za potrditev lastne vrednosti ne potrebujejo zunanjih stimulansov, ker že sami dobro poznajo svoje kreposti, za to, kaj si mislijo tisti, ki nimajo zdravih kriterijev, pa jim ni mar. Zakaj le bi se ti želeli izpostavljati in biti neizbežno deležni kritik. S tem bi namreč izgubili svoj mir ...

Potemtakem bi bilo naravno, da nezreli ljudje brez drugačnih tekmecev stremijo k položajem moči in jih nato prevzemajo,

da bi jih na koncu zlorabljali. Pošteno družbeno stanje tako ne bi bilo možno.

Če smo se ujeli v zgornji brezizhodni scenarij, pomeni, da še vedno gledamo iz preozke perspektive, da ne rečem sebične. Morda bi naš upravičeni vodja s prevzemanjem odgovornega mesta res izgubil zunanji mir, vendar bi s tem pridobil notranjega. Po naravnem zakonu je namreč upravičeni vodja sočuten in se zaveda, da če primerne osebe ne prevzamejo vplivnih mest, bo cela skupina, družba trpela ... Tega človek plemenitega srca ne bi dobro prenašal.

Zato, da bi bil notranje miren, izbere zunanji nemir in prevzame nase breme.

Njegov motiv ni sebičen. Aktivira se, ne zaradi morebitne nagrade, temveč, kot pravi Platon, zato, ker bi bil za svojo pasivnost kaznovan, saj bi bil primoran skupaj z drugimi trpeti v nepravilnem okolju.

Pravični svet je torej možen. Vendar se ne vzpostavi brez truda. Ne pride kot slučajno darilo, temveč kot zasluga za prizadevnost in prevzemanje odgovornosti vseh dobrih ljudi, ki so tega sposobni.

Andrej Praček, urednik

STARODAVNI STOIKI SO NAM LAHKO V POMOČ TUDI DANES

DELIA STEINBERG GUZMÁN

Mnogi zdravstveni delavci morajo zaradi številnih neugodnih razmer, s katerimi se danes soočamo, iskati rešitve za obvladovanje vedno večje pojavnosti neurejenih in neobvladljivih čustev, depresij ali, v manjšem obsegu, anksioznih stanj.

Zanimivo je, da smo se zaradi tega pri iskanju odgovorov, ki bi bili koristni in pozitivni, zatekli v preteklost, k antičnemu svetu. Primer tega so stoiki, katerih nauke smo začeli ponovno uporabljati kot orodje za pomoč pri naših trenutnih razmerah.

Veliko knjig in člankov je bilo napisanih in se še vedno piše na to temo, če ne štejemo tudi neposredno citiranih nasvetov teh filozofov. Pred kratkim mi je vzelo pozornost eno takšno delo; imenuje se *Filozofija za življenje in druge nevarne situacije: starodavna filozofija za sodobne probleme*, avtorja Julesa Evansa.

Rada bi izpostavila nekaj resnično zanimivih idej:

1. Ne trpimo zaradi neprijetnih dogodkov, ampak zaradi tega, kako jih doživljamo.

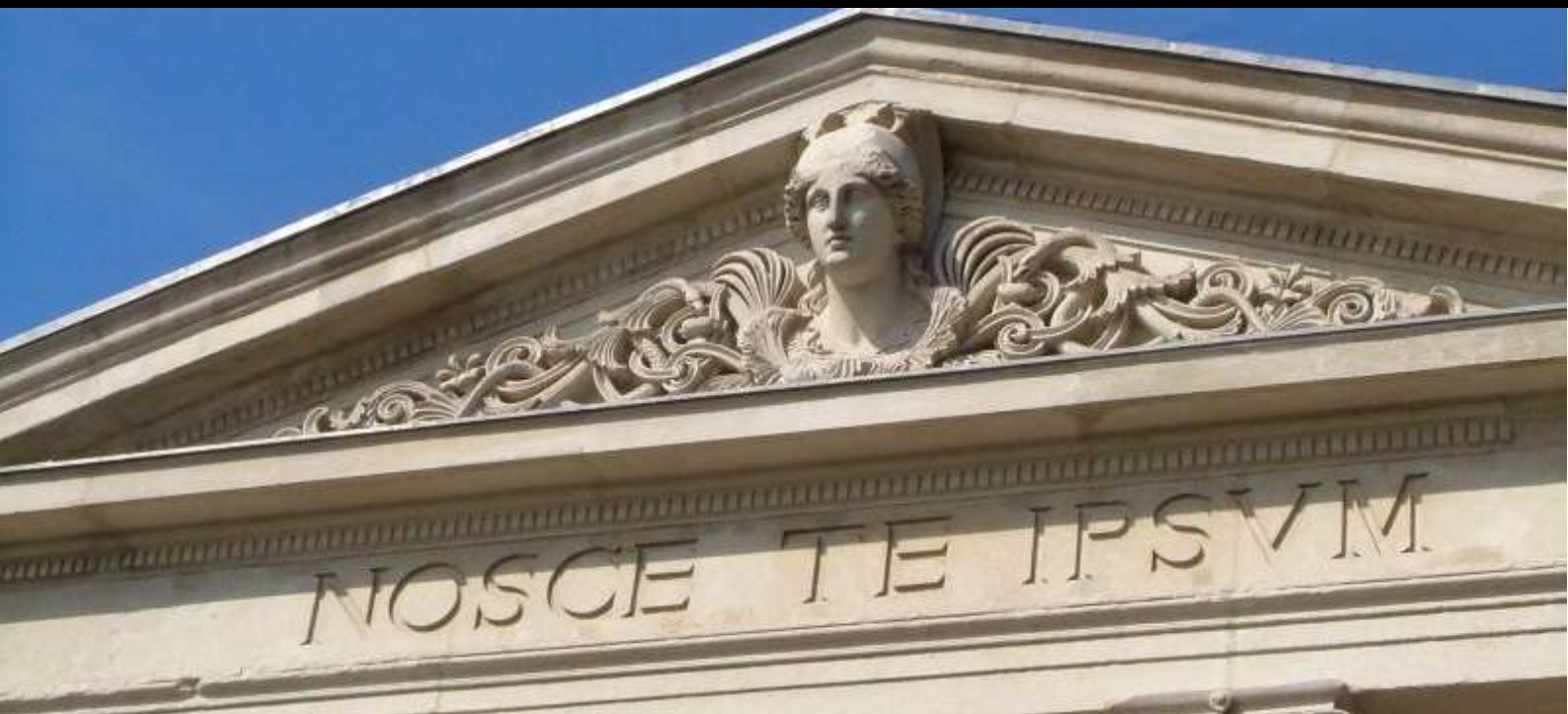
Način pristopanja k stvarim, ki se nam pripetijo, je zelo pomemben. Naše mentalno in čustveno stanje lahko popolnoma spremenita pomen dogodkov za nas, kar torej pomeni, da bi bilo preprosteje, če bi spremenili svoje načine pristopanja.

Način doživljanja življenja je pogosto odvisen od prepričanj in mnenj, ki so se v nas ukoreninila in utrdila, čeprav niso nujno naša; prihajajo od zunaj in nas po tistem okužijo.

Potrebujemo novo naravnost, ki nam bo omogočila, da razširimo svoje meje in obzorja, ne zato, da bi bili enkrat za vselej srečni, ampak da bi bili mirnejši in spokojnejši, saj bomo vedeli, da bomo sčasoma našli način, kako ublažiti trpljenje.

Umirjenost je ključen dejavnik. Naučiti se moramo umiriti, gledati in poslušati svoj notranji svet brez pretiranega vznemirjenja ali bolečine.

2. Svojih mnenj se ne zavedamo vedno, vendar se lahko iskreno poglobljamo vase, dokler nam ne postanejo jasna.

Starogrški filozofi, vključno s Sokratom, so trdili, da je nujno, da spoznamo same sebe, da pa bi se spoznali, se moramo iskreno in nenehno preučevati, ne da bi postali s tem obsedeni. Naučiti se moramo spraševati o tem, kaj nam je všeč in kaj ne, v kaj verjamemo in kaj zavračamo, kaj nas privlači in kaj vznemirja.

Zelo koristen nasvet stoikov je, da pišemo kratke dnevnike z razmišljanji o svojih mislih in občutkih ter se iskreno in na kratko analiziramo.

3. Ne moremo nadzorovati tega, kaj se bo zgodilo, lahko pa nadzorujemo svoje odzive na dogodke.

Grški filozof Epiktet je človeške izkušnje razdelil na dve vrsti: stvari, ki so odvisne od nas in tiste, ki niso. Teh, ki niso odvisne od nas, je nešteto: človeški, družbeni, gospodarski, podnebni dejavniki, bolečina, smrt ... in toliko drugih, ki so prav tako nepredvidljive.

Kar pa je odvisno od nas, je nadzor, ki ga izvajamo nad sabo, predvsem če ga sprejmemo kot stalno prakso. Samonadzor podpira samopotrditve, zmanjšuje tesnobo in spodbuja sposobnost sprejemanja lastnih odločitev v zapletenih okoliščinah.

4. Izbira perspektive.

Prej smo se dotaknili načina pristopanja k stvarim, zdaj pa se želimo dotakniti še perspektive. Perspektiva odraža zorni kot, skozi katerega pristopamo k stvarim, kako jim dajemo večjo ali manjšo vrednost, odvisno od tega, ali so v našem vidnem polju ali ne. Vzemimo primer dobrega fotografa, ki zna izbrati detajle, ki jih drugi ne opazijo, on pa jih zna poudariti.

Filozof in cesar Mark Avrelij je rad primerjal človeške okoliščine s prostranstvo vesolja, ker mu je to omogočilo preprostejšo in ponižnejšo perspektivo. V enem od svojih primerov pravi: *"Človeku se ne zgodi nič takšnega, česar po svoji naravi ne bi mogel prenesti."* Na ta način naše težave ohranjajo sorazmernost.

Bistveno je tudi živeti v sedanjosti: ukvarjanje s preteklostjo, ki je že minila, nima smisla – razen, da bi iz nje izluščili pridobljene izkušnje; prav tako nima smisla sanjariti o prihodnosti, ko si ne uspemo niti učinkovito načrtovati dneva, tedna ali meseca svojega življenja.

5. Pomembnost zavestnega ponavljanja.

Stoiki (kot tudi druge sodobne filozofske smeri) pripisujejo velik pomen poučevanju, nenehni vadbi, zavestnemu urjenju in ponavljanju; če ponavljamo samo mehanska dejanja, ne bomo pridobili nobenega ustreznega znanja.

6. Pomembnost dela.

Nedejavnost je mati vsega zla. Delo, tako fizično kot mentalno, človeka bogati, ne le zato, ker produktivno zaseda njegov čas, ampak tudi zato, ker mu kaže področja delovanja, kamor se lahko vrne v trenutkih potrnosti. Seneka je rekel: *"Stoiki vidijo vse stiske kot urjenje."* To nakazuje, da je treba ovire spremeniti v preizkušnje in jih prepoznati kot take, da bi iz njih lahko izluščili nauk, ki bo koristen za celo življenje.

7. Pomembnost vrline za doseganje sreče.

Stoicizem, usmerjen v stanje blaginje, temelji na vrednosti vrlin. Ljudje pogosteje kot blaginjo nenehno iščemo srečo, čeprav sreča ni enaka za vse. Za stoike sreča ne moremo najti v zunanjih dejavnikih, ki so tako spremenljivi kot bogastvo in moč, ampak le v notranjem razvoju.

Čeprav se morda zdi zelo težko ločiti se od posvetnih in prestižnih ciljev, ni tako težko, ko odkrijemo vrednost notranjih zakladov, ki nam jih nihče ne more vzeti.

8. Pomembnost etičnih obveznosti do človeštva.

Človeška etika predlaga obveznosti, ki jih je treba izpolnjevati do vseh okoli nas: prijateljev, družine, sodelavcev in življenjskih partnerjev; vendar pa obstaja tudi širša dolžnost, ki vključuje celotno človeštvo, saj smo njegov sestavni del. Te različne obveznosti je ob mnogih priložnostih morda zelo težko združiti, vendar je naša spretnost iskanje skupnih točk, ne pa trenj.

Stoiki so iz nekega močnega razloga govorili o ljudeh kot o "državljanih sveta", ne da bi zanemarili ljubezen do lastne države. Toda državljan sveta misli tudi na celoto, da bi lahko iskal srečo, ki je koristna za vse.

DIGITALNA PANDEMIJA

ATILA BARTA

Globalna pandemija, ki jo povzroča virus Covid-19, je do skrajnosti izpostavila številne družbene probleme. En med njimi je nenavadna digitalna pandemija, ki se je potihoma širila v zadnjih petih do desetih letih in je eksplodirala v začetku leta 2020. Uporaba družbenih omrežij (Facebook, Twitter, TikTok ...), iskalnikov (YouTube, Google ...) in storitev sporočanja (WhatsApp, Telegram ...) se je izjemno povečala in nadomestila neposredne človeške odnose.

Mnogi ne odmaknejo pogleda od zaslona in to je danes postalo povsem "normalno" vedenje. Prekomerna uporaba teh aplikacij postaja vse večji problem, saj prodira v vse pore družbe. Izogniti se jim je skoraj nemogoče, saj danes večina ljudi uporablja "prednosti" družbenih omrežij, iskalnikov in virtualnih komunikacij. Vsakodnevno bombardiranje klasičnih medijev z ogromno količino raznolikih informacij na digitalnih platformah je preraslo v nenehno vznemirjenje. Zaradi vsega tega je izjemno pomembno, da se zavedamo

strategij in taktik, ki jih uporabljajo velika tehnološka podjetja prek svojih digitalnih platform. Strategije niso nove, vendar so tehnike postale tako izpopolnjene, da se večina ljudi v popolnosti ne zaveda, da problem sploh obstaja.

To problematiko je zelo nazorno in resno obravnaval dokumentarni film *The Social Dilemma*. Glavni akterji so nekdanji vodilni razvojni inženirji in visoki menedžerji velikih tehnoloških podjetij, ki opozarjajo na nevarnosti "tehnik nagovarjanja", pri katerih so sami neposredno sodelovali, pozneje pa se pokesali.

KAJ SO "TEHNIKE NAGOVARJANJA" IN ZAKAJ SO NEVARNE?

Trenutna digitalna situacija je paradoksalna. Po eni strani uporabljamo zelo učinkovita komunikacijska orodja, po drugi strani pa ta orodja motivira nekaj zelo drugačnega in celo nasprotnega od tistega, kar človeku prinaša dobro. Ta orodja niso običajno uporabna orodja, kot so kladiva ali kolesa. Kladivo in kolo "čakata", da jih uporabimo, sodobne spletne platforme pa nas poleg tega, da so orodja za informacije in zabavo, nenehno spodbujajo k uporabi.

Glede na to, da ima skoraj vse človeštvo dostop do spletnih platform, so te postale poligon za digitalni marketing, ki je hkrati prispeval k razvoju teh istih platform. Podobne marketinške strategije so bile v preteklosti uporabljene za bolj tradicionalne industrije, kot sta živilska in tekstilna. Te industrije so uporabljale trende in modo za promocijo svojih izdelkov ne glede na dejanske potrebe. Namen marketinga je bil jasen že od začetka dvajsetega stoletja – potrošništvo kot način življenja, toda takrat je obstajal

občutek, da ima človek še vedno nekaj nadzora nad tem, kar kupuje, neke vrste "svobodo", da se ne ujame v marketinške pasti. V virtualnem svetu so pasti veliko bolj skrite, možne posledice pa veliko bolj nevarne.

Našo današnjo civilizacijo večinoma motivira dobiček. Zaslužek opravičuje tako sredstva kot načine njegovega uresničevanja, ki so zaradi nespoštovanja temeljnih človeških vrednot pogosto nenaravni in nehumani.

Realnost se skoraj brez nadzora z vrtoglavo hitrostjo preoblikuje v virtualni svet. Zato vse več držav in organizacij opozarja na težave, ki nastanejo zaradi razvoja, ki poteka brez ustreznih predpisov in nadzora. Na primer, "splošno sprejeto" je, da lahko vsakdo piše na internetu kar želi, z malo ali brez pravnih ali moralnih posledic. Zelo zaskrbljujoča se je izkazala tudi hitrost širjenja lažnih novic. Algoritmi digitalnih platform nagrajujejo in spodbujajo njihovo širjenje do šestkrat hitreje kot širjenje resničnih novic. Zaradi tega je uporabnikom skoraj nemogoče razločiti, kaj je lažno in kaj resnično.

KAKO DELUJEJO?

Tehnike nagovarjanja, tako kot v alegoriji o Platonovi votlini, skušajo ljudi prikovati na zaslon. To dosežejo s

"sodelovanjem" med superračunalniki s samoučečimi algoritmi (t. i. umetno inteligenco) ter aplikacijami na računalnikih in pametnih telefonih. S svojimi zabavnimi vsebinami poskušajo pritegniti in prevzeti pozornost uporabnikov ter jih z nenehno ponudbo novega in še bolj zanimivega prepričati, da jih še naprej uporabljajo.

Vsak spletni korak uporabnika se spremlja, meri in beleži. To vključuje našo lokacijo, gibanje, prijatelje, zanimanja ... Medtem ko *všečkamo* objave, gledamo slike in videoposnetke, se meri čas. Tako se natančno ve, kaj gledamo in na kaj klikamo, algoritmi superračunalnikov pa nenehno preučujejo naše navade na podlagi vseh posnetih podatkov in gradijo modele, ki lahko napovedujejo naše vedenje. Algoritmi tako ustvarjajo profile uporabnikov, ki jih nato nenehno nadgrajujejo. Na podlagi te ogromne baze prikazujejo vsebine, ki so "popolnoma" prilagojene uporabniku, ki ga bodo prepričale, da ostane dlje na Facebooku, Googlu, YouTubeu, TikToku ... Tako povzročajo ustvarjanje navad, ki vodijo v odvisnost, ki je podobna igranju na srečo. Vsakih nekaj sekund se vsebina osveži z novimi sporočili, slikami, video objavami. Glavni cilj algoritmov je interakcija s človeškimi nagoni in v večini primerov uporabnik tega ne opazi.

Ciljni "produkt" visokotehnoloških podjetij je naša lastna pozornost. Družbena omrežja so igralnice pozornosti in

podobno kot prave igralnice vedno služijo denar. Naša pozornost je valuta. Uporabnikom se zdi, da je vse zastoj, a v svetu dobička nič ni zastoj, saj kot je pravilno oblikoval en od ustvarjalcev teh sistemov: "Če ne plačaš izdelka, si izdelek!" Človeška pozornost je postala proizvod, najboljši način, da pritegnemo pozornost, pa je vsebina, ki nam je všeč in s katero se strinjamo. Paradoksalno je, da vse te vsebine ustvarjajo uporabniki sami z deljenjem besedil, fotografij in videov s svojimi prijatelji, vendar tudi z algoritmi superračunalnikov, s čimer se je treba strinjati ob sami prijavi v aplikacije.

Velika tehnološka podjetja ustvarjajo velike dobičke s prodajo naše pasivizirane pozornosti in navad oglaševalcem. Svoje algoritme oddajajo vsem, ki lahko plačajo, od marketinških agencij do vplivnežev, blogerjev, do najrazličnejših družbenopolitičnih organizacij. Algoritmi, ki temeljijo na ustvarjenih profilih ljudi, zlahka najdejo tiste, ki jim je všeč vsebina, ki jo objavi oglaševalec, in jo umestijo v tisto, kar si trenutno ogledujejo. Pri vsem tem so superračunalniki na splošno boljši, ker uporabljajo naše navade, ki so pravzaprav naše Ahilove pete. Cilj tehnoloških podjetij je s tem dosežen: izdelki se bolje prodajajo, dobički rastejo v nebo in dosežejo neverjeten vpliv na družbo. Vsa ta "orodja" so razvita tako, da bi delovala avtonomno. Orodje je postalo gospodar. To je tudi

razlog, da se lažne novice širijo do 6-krat hitreje kot karkoli drugega. Algoritmi "umetne inteligence" niso programirani za etično vedenje, temveč za čim večji dobiček.

POSLEDICE

Več je zaskrbljujočih posledic. Ena med njimi je, da so ustvarjene različne "realnosti" po meri posameznega uporabnika. Človek je že po naravi subjektiven, virtualni svet pa je lahko še veliko bolj subjektiven ali celo popolnoma ločen od realnosti. Če bi na primer dve osebi zamenjali pametne telefone, bi pri istem iskanju dobili različne rezultate.

Vse to je povzročilo delitve in polarizacije na politični, umetniški, znanstveni in drugih ravneh. Duševne težave in osebne motnje nenehno naraščajo. Tehnike nagovarjanja, ki temeljijo na največjem številu klikov, okrepijo prav tisto, kar je problematično v tkanju sodobne družbe.

Generacija Z, ki je rojena v dobi interneta in je odrasčala v dobi pametnih telefonov, kaže psihološke motnje, ki so povezane z učinki družbenih medijev. Digitalna demenca se pandemično širi. Zaradi informacij, s katerimi nas pametni telefoni nenehno vznemirjajo, se ljudje vse težje osredotočajo na karkoli. Podoba o sebi med mladimi, pa tudi odraslimi, krojijo "smeški" in število sledilcev na družbenih omrežjih. Lažna identiteta milijonov ljudi je bila ustvarjena

za manipulacijo. Zaradi zasvojitvenega sistema družbenega odobranja se otroci zaradi negativnega družbenega vpliva in celo nadlegovanja prek digitalnih platform počutijo negotovo tudi doma, kjer bi se morali počutiti zaščitene. Največji problem je, da nihče ne prevzame odgovornosti za to, kar napiše ali objavi.

Z napredkom tehnologije bo postalo tehnično izvedljivo meriti psihosomatske reakcije ljudi s pametnimi telefoni, urami in pametnimi napravami nasploh, na primer med gledanjem določene vsebine bomo lahko merili razliko v krvnem tlaku ali telesni temperaturi. Mnogi že uporabljajo "storitve" teh prijavnih sistemov s prepoznavanjem svojih obrazov in prstnih odtisov, na angleško govorečih območjih pa je razširjena uporaba glasovnega prepoznavanja v komunikaciji z napravami za "lajšanje" iskanja, klicanja številke, iskanja navigacije, itd. Postalo je običajno, da bančno kartico zaupamo naši "pametni" napravi, ki nam tako "olajša" plačilo. Navsezadnje bodo stroji kmalu vedeli več o naših osebnih lastnostih kot mi sami.

KAJ LAHKO STORIMO?

Digitalna pandemija se očitno nenadzorovano širi. Naš prvi impulz je lahko, da se odklopimo od vseh teh platform, izbrišemo svoje profile itd. Vendar je to skoraj nemogoče prav zaradi načina življenja na vseh ravneh družbe, ki je v celoti digitalno omrežen.

Tako kot nista kriva ne kladivo ne kolo, če se udarimo v prst ali pademo, ker ju uporabljamo neustrezno, se moramo tudi ta "orodja" naučiti uporabljati. Zakaj ne bi nadzirali in spreminjali svojih navad ter teh naprav uporabljali le takrat, ko jih res potrebujemo? To pomeni zavedati se, kdaj, kako in zakaj jih uporabiti. Ali ni bolj primerno, da se človek posveti dejavnostim, ki širijo zavest in razvijajo svobodno voljo in ustvarjalnost? Vsako zgodovinsko obdobje ima svoje izzive, naša naloga pa vedno ostaja enaka: osvoboditi se spon navad, izstopiti iz "votline" pasivnega in nezavednega ter pomagati drugim, da storijo isto. 🦋

**VSAKO ZGODOVINSKO OBDOBJE IMA SVOJE IZZIVE, NAŠA NALOGA PA VEDNO OSTAJA ENAKA:
OSVOBODITI SE SPON NAVAD, IZSTOPITI IZ "VOTLINE" PASIVNEGA IN NEZAVEDNEGA TER
POMAGATI DRUGIM, DA STORIJO ISTO.**

SIMBOLIZEM MEČA

ERIK ŠKARA

Meč je bil vedno simbol bojevnosti. Večina bojevnikov se od njega ni ločila niti takrat, ko so odšli na drug svet. Verjeli so, da jim bo tam služil v družbi bogov in junakov.

Trdo jeklo rezila meča simbolizira nepremagljivega duha in nedotakljivost svetega. Meč predstavlja Božjo besedo, strelo in neizprosno pravičnost. Povezan je z neposrednim "spušcanjem" duha v pojavni svet in predstavlja voljo in manifestacijo univerzalnega zakona na zemlji. Bojevniki to voljo izvajajo s pomočjo meča, pri čemer se držijo zakona.

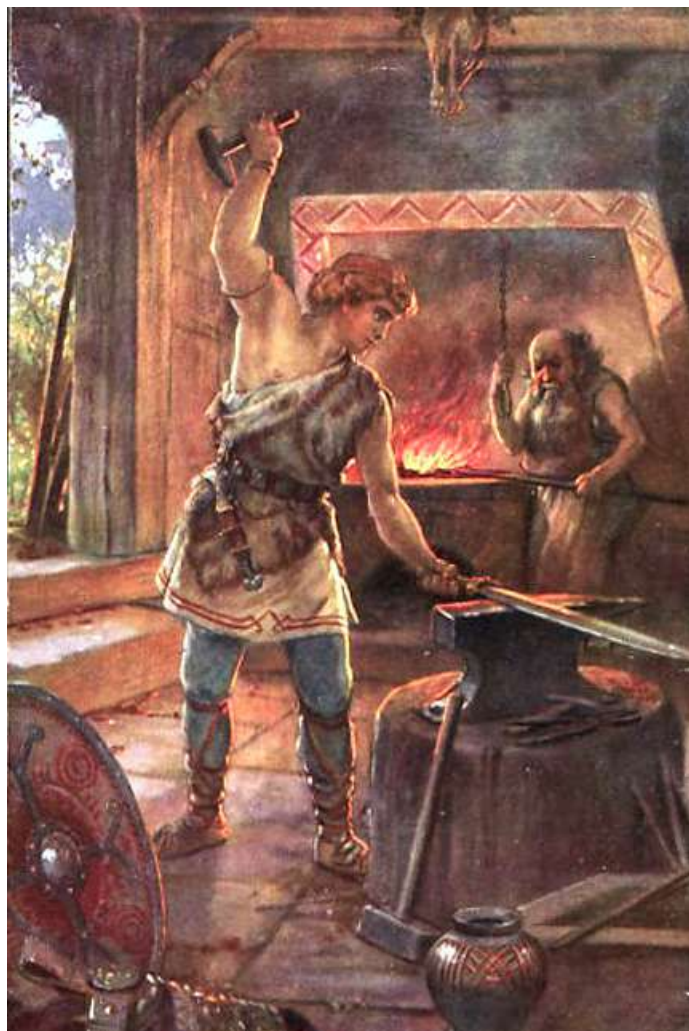
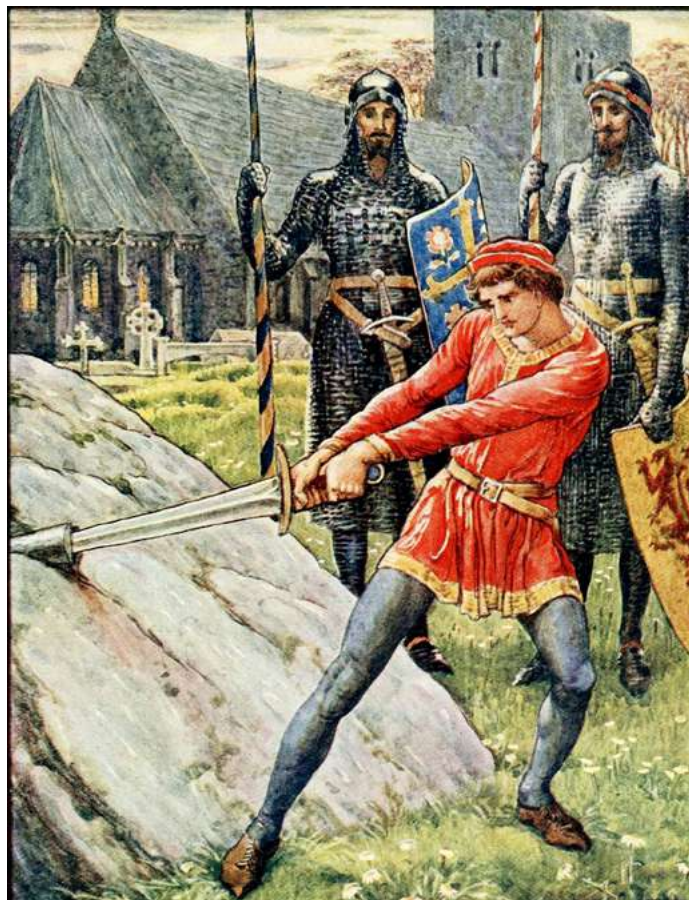
Njegov sijaj, čistost in moč so se poistovetili z značajem lastnika. Veljalo je, da meč kot simbol kreposti bojevnika povečuje poguma in moči krepi njegovo odločnost in ga ščiti pred kakršnimi koli neplemenitimi dejanji. Meč, izročen sovražniku, je pomenil predajo, padlemu bojevniku pa bi bil odvzet in zlomljen.

Zlomljen ali zakopan meč v srednjeveških legendah simbolizira dediščino, ki jo je treba ponovno osvojiti in oživeti. Nekoč so imeli mitski meči slavnih junakov svoja imena, "svoje življenje" in svojo moč. Najbolj znani so: Excalibur – meč kralja Arturja, Balmung – slaven meč iz nordijske mitologije in japonski meč Kusanagi.

Excalibur, v prevodu "iznad značaja" simbolizira zavest, ki je onstran minljivosti tega sveta, zavest, ki vidi celoto. *Excalibur* predstavlja duha, ujetega v kamnu, kamen pa predstavlja materijo. Artur je bil potrjen za kralja tako, da je potegnil meč iz kamna, ker je dokazal, da je sposoben vladati sam sebi, kar je predpogoj za vladanje drugim.

Balmung je meč, ki je bil po nordijski mitologiji kovan na zahtevo vrhovnega boga Odina. Bil je izjemne trdnosti in je imel moči. Odin ga je pribil na podporno drevo kraljeve palače Wolsunga in rekel, da ga lahko izvleče le tisti, ki mu je bilo usojeno, da bo izvršitelj njegove volje na zemlji. *Sigmund* je bil eden od devetih knezov, ki so poskusili, in edini, ki mu je uspelo izvleči meč. Odin ga nato preizkuša; preobleče se v berača, mu zlomi meč in ga ubije. *Sigmundov* sin *Siegfried* kasneje dobi delce *Balmunga* in jih uspe znova skovati v meč. Tudi on se spopade z Odinom in ga premaga, ko mu zlomi palico. *Siegfried* simbolizira tistega, ki je pripravljen biti Odinov predstavnik na zemlji. Z rokovanjem z Odinovim mečem *Siegfried* dokaže, da ima svoje instinkte pod nadzorom in je pripravljen vladati.

Mitski Kusanagi je za starodavne Japonce predstavnik najvišje nebeške luči na zemlji. Postal je del cesarske znamenitosti in je dobil ime *Hitsugi*, kar pomeni dediščina svetlobe. Svetleč ogenj meča simbolizira aktivno človeško voljo in željo po očiščenju. Meči, ki so nastali po vzoru velikega *Kusanagija* so lahko imeli v lasti bojevniki, ki so bili pred tem podvrženi preizkušnji poguma, zmernosti in pravičnosti.

Poleg mitskih mečev obstaja še en, ki se omenja v vsakdanjem življenju omenja – Damoklejev meč. Zgodbo o tem meču nam je predal Cicero; pripoveduje o mladeniču po imenu Damoklej, ki je laskal sirakuškemu vladarju Dioniziju mlajšemu in pretirano hvalil njegovo bogastvo in srečo. Dionizij mu je zato ponudil, naj bo en dan vladar. Damoklej je to z veseljem sprejel in užival, dokler ni opazil, da nad kraljevim prestolom visi meč, obešen na konjsko dlako. Tedaj se mu je približal Dionizij in rekel, da nad glavo vsakega vladarja visi meč, ki označuje negotovost takega položaja.

Zgodba o Damoklejevem meču ima tudi svoj globlji, filozofski pomen. Spodbuja razmišljanje o varljivi usodi tistih, ki vladajo, pa tudi o nestalnosti vsega na tem svetu.

Danes se bitke ne bijejo z meči in sulicami, a viteški ideali so ostali enaki. In zato je še danes mogoče živeti viteško – po moralnih načelih, kajti viteštvo je stanje duha ...

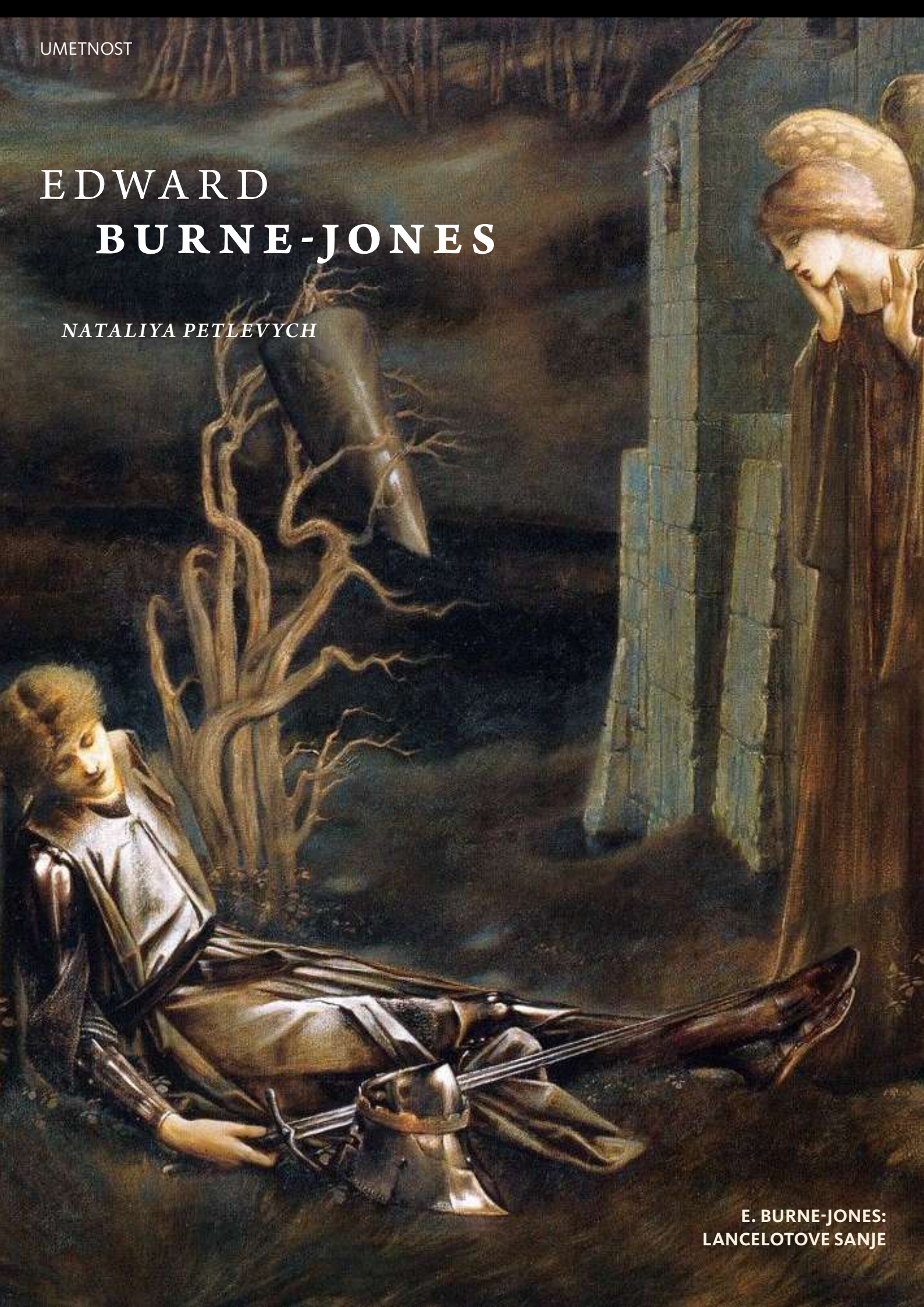
Pravi vitez zaupa v svojo notranjo moč, saj se bitke ne dobijo z mečem, ampak s prekaljenim junaškim srcem. Simbolne značilnosti meča so le potencial bojnikov budne zavesti, s katero najprej bdi nad lastnimi slabostmi in izostruje svoj notranji vid, da bi varno napredoval k plemenitemu cilju. Resnična moč pravega bojnika so vrline srčnosti in poguma, dobrote in pravičnosti, iz katerih naravno izhaja zunanja moč, pripravljenost in vzdržljivost.

Časi mečev so minili, a še vedno obstajajo zgodbe o junakih, ki so znali živeti in ki so znali umreti. Ostal je spomin na duh nekega časa, v katerem je bila čast dragocenejša od materialne moči. 🏰

UMETNOST

EDWARD BURNE-JONES

NATALIYA PETLEVYCH

E. BURNE-JONES:
LANCELOTOVE SANJE

Galerija Tate (Tate Britain) je proslavila Sir Edwarda Coleyja Burne-Jonesa z veličastno razstavo, prvo v takšnem obsegu po 40 letih. Obiskovalce je navdušila ne le z bogato pestrostjo del, med katerimi so slike, tapiserije in vitraži, ampak tudi s posebej skrivnostno lepoto, ki jo je ustvaril umetnik.

Burne-Jones, rojen v industrijskem Birminghamu, je bil priča hitro razvijajoči se Britaniji 19. stoletja, njeni industrijski robustnosti in divjemu materializmu - in njegov odgovor na to je bila nezemeljska Lepota. Svoje življenje je posvetil idealu Lepote in ga želel prenesti v vsakdanje življenje.

"Nimam nobenih političnih nazorov, nobene stranke in nobenega posebnega upanja: resnično pa je le to, da je lepota zelo lepa, da mehča, tolaži, navdihuje, prebuja in vzdiguje in nikoli ne razočara."

Zdi se, da se je umetnik rodil s talentom. Nikoli ni pridobil formalne likovne izobrazbe, je pa že v gimnaziji risal z velikim navdušenjem in spretnostjo. Po umetniškem potovanju po Franciji, na katerega se je odpravil skupaj s prijateljem Williamom Morrisom, je opustil študij teologije na univerzi v Oxfordu, da bi posvetil svoje življenje umetnosti. Po Oxfordu se je preselil v London. K oblikovanju njegovega talenta so prispevali njegov mentor, ustanovitelj gibanja prerafaelitov Dante Gabriel Rossetti in umetniki renesančne Italije.

E. BURNE-JONES

Burne-Jones je prvi veliki uspeh dosegel z razstavo leta 1877. Ta je vključevala njegove *Dneve stvarjenja* (1870–76), *Zapeljevanje Merlina* (1872–77) in *Venerino ogledalo* (1875). Od tega dneva pa vse do svoje smrti je bil vse bolj priznan kot eden izmed velikih angleških slikarjev.

LJUBEZEN IN ROMAR

Burne-Jones je navdahnjen s klasičnimi in srednjeveškimi miti postal del obuditve viteštva. Njegova dela so prežeta z idejo iskanja (misijske) in prinašajo v ta svet nepozabne upodobitve legende o kralju Arturju in Perzejevega potovanja (med drugimi). Eno njegovih zadnjih večjih del, slika *Ljubezen in romar* (1896-7), lepo prikazuje napore in trnovo pot iskanja ter angela, ki vodi, zdravi in osvobaja – Ljubezen.

Burne-Jones je čudovit pripovedovalec zgodb – na zelo živahen način vas ponese v nek drug svet. Ko sledite njegovi seriji slik *Legenda o Trnuljčici*, ki prikazuje odlomek iz pravljice, lahko zlahka postanete resnično omotični in zaspani. *Perzejev cikel* s svojimi barvami, mračnim ozadjem in dinamičnimi oblikami neverjetno dobro prikaže nevarnosti junakovega potovanja, obsežnost njegove naloge in njegovega poguma v boju s pošastno Meduzo. Zdi se, da umetnikova izrazitost ni samo rezultat veščine, temveč tudi njegovega globokega znanja in razumevanja simbolizma.

Če sklepamo po njegovih delih, se zdi, da je umetnik lahko posegel v nevidno dimenzijo in jo pripeljal do oči živčih tukaj, v materialnem svetu. Njegovo intelektualno dožemanje, njegov občutek velike radovednosti in lepote, so obogatili njegova dela z globino, ki vedno znova očara gledalce.

Burne-Jones, imenovan tudi zadnji prerafaelit, je postal most med viktorijanskim in modernim obdobjem. Na slikarje simbolizma je naredil trajen vtis, vplival je na Muncha, Klimta in Picassovo zgodnje obdobje. Njegove študije so pomagale oblikovati nastajajoči slog art nouveau. Pred vsem ostalim pa je oživel modrost starodavnih legend, da bi ljudje lahko ponovno izkusili in se razvijali skozi stik z večno resničnostjo. 🏛️

Še nekaj slikarjevih del si lahko ogledate na naši strani:
<https://akropola.org/edward-burne-jones/>

PERZEJ IN VODNE NIMFE

JUNG

CARL GUSTAV
FILOZOFIJA IN PSIHOLOGIJA

SPLETNI TEČAJ

ŽIVLJENJE C. G. JUNGA
OSNOVE JUNGOVE PSIHOLOGIJE
ČLOVEK IN NJEGOVI SIMBOLI
RAZVOJ OSEBNOSTI

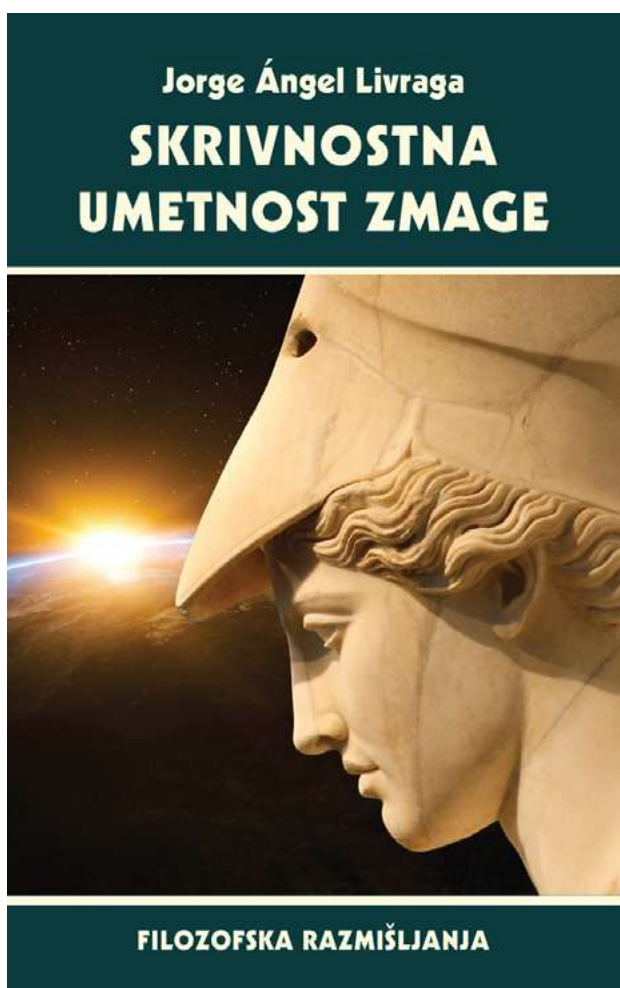
INFORMACIJE IN PRIJAVE

25. FEBRUAR 2022
4. MAREC 2022
11. MAREC 2022

OD 18H DO 21H

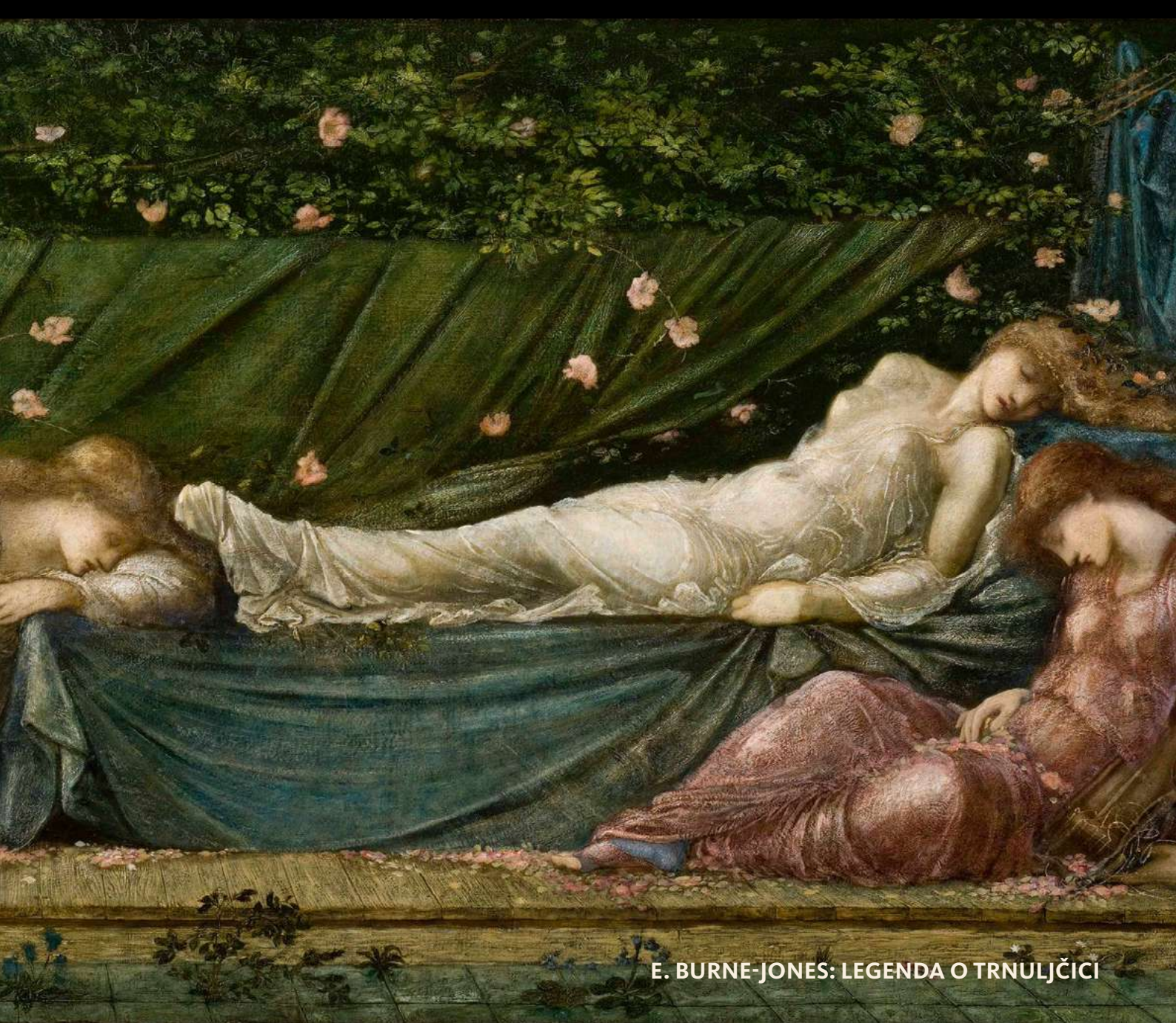
JORGE ÁNGEL LIVRAGA: SKRIVNOSTNA UMETNOST ZMAGE

Srečni so tisti, ki jočejo ob glasbi; srečni so tisti, ki jočejo ob pesmi; srečni so tisti, ki se jim spremeni obraz ob navdihujoči melodiji; srečni so tisti, ki lahko pomahajo prijatelju in ga objamejo sredi ulice; srečni so tisti, živi, ki so še vedno zares živi, tisti, ki v sebi nosijo semena upanja, iz katerih bo zrasel svet upanja, svet, ki mora biti ne le nov, temveč tudi boljši.

Prof. Jorge Ángel Livraga je bil filozof, velik poznavalec zgodovine, psihologije, človeških mentalitet, umetnosti, znanosti in religij. Bil je plodovit pisec in nič manj plodovit govornik, ki je znal s svojimi besedami, polnimi humorja in entuziazma, učinkovito vzpostaviti stik z vsemi, ki so ga prihajali poslušat.

Ustanovil je Novo Akropolo, filozofsko šolo "na klasični način", za preučevanje različnih duhovnih in filozofskih tradicij človeštva, s čimer je želel obuditi klasični ideal filozofije kot humanejšega in celovitejšega načina življenja.

E. BURNE-JONES: LEGENDA O TRNULJČICI

**BREZ SPREMEMB NEKAJ V NAS SPI IN SE LE REDKO PREDRAMI.
SPEČI SE MORA PREBUDUTI.**

FRANK HERBERT